

Małgorzata Twarowska-Ratajczak

Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej
Wydział Ekonomiczny
Katedra Finansów Publicznych
m.twarowska@umcs.pl

PRZERZUCALNOŚĆ PODATKU OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH – SKUTKI WPROWADZENIA PODATKU DLA KLIENTÓW INSTYTUCJI FINANSOWYCH W POLSCE

Streszczenie: Po kryzysie finansowym w latach 2007-2008 wiele państw, w tym Polska, zdecydowało się na wprowadzenie dodatkowych danin publicznych obciążających banki lub inne instytucje finansowe. Wprowadzenie w Polsce podatku od niektórych instytucji finansowych powinno wpływać negatywnie na zyski osiągane przez instytucje objęte podatkiem, jednak w praktyce efekt ten może być łagodzony przez przerzucanie kosztu podatku na klientów. W związku z tym celem artykułu jest zbadanie skali zjawiska przerzucania podatku na klientów instytucji finansowych w oparciu o wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród klientów instytucji finansowych.

Słowa kluczowe: podatek od niektórych instytucji finansowych, podatek bankowy, przerzucalność podatku.

JEL Classification: H22, E62, G21, G22.

Wprowadzenie

Po kryzysie finansowym w latach 2007-2008 wiele państw, w tym Polska, zdecydowało się na wprowadzenie dodatkowych danin publicznych obciążających banki lub inne instytucje finansowe. W Polsce projektodawca wskazał dwa zasadnicze cele, które spełniać ma nowy podatek. Przede wszystkim ma on pozwolić na pozyskanie dodatkowego źródła finansowania wydatków budżetowych, zwłaszcza na cele społeczne. Ponadto nowa regulacja zapewnić ma zwiększenie udziału sektora finansowego w finansowaniu wydatków budżeto-

wych. Wprowadzenie w Polsce podatku od niektórych instytucji finansowych powinno wpływać negatywnie na zyski osiągane przez instytucje objęte podatkiem, jednak w praktyce efekt ten może być łagodzony przez przrzucanie kosztu podatku na klientów. W związku z tym celem artykułu jest zbadanie skali zjawiska przrzucania podatku na klientów instytucji finansowych w oparciu o wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród klientów banków, instytucji kredytowych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zakładów ubezpieczeń oraz instytucji pożyczkowych w rozumieniu przepisów o kredycie konsumenckim, oferujących m.in. sprzedaż ratalną. W pracy postawiono hipotezę, że instytucje finansowe przrzuciły koszty nowego podatku na swoich klientów w formie wyższych opłat, natomiast wprowadzony mechanizm prawny [Ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych, 2016], mający na celu ograniczenie przrzucalności podatku, okazał się nieskuteczny.

1. Przerzucalność podatków – przegląd literatury

Za prekursora poglądów dotyczących przrzucalności podatków uznaje się A. Smitha, który w swym dziele pt. *Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów*, opisując zachowania różnej kategorii podatników w związku z płaceniem przez nich podatków, wyjaśnił motywy i mechanizm przrzucalności podatków. Problemem przrzucalności podatków zajmowali się także inni klasycy ekonomii: D. Ricardo i J.S. Mill, jak również bardziej współcześni badacze, tacy jak A.C. Harberger, którzy zwrócili uwagę na złożoność mechanizmu przrzucalności podatków oraz trudności w rozpoznaniu przyczyn i skutków tego zjawiska [Bernal, 2016, s. 19]. T. Famulska [1993, s. 8-18] wskazuje, że zjawisko przrzucania ciężarów podatkowych na inne osoby lub podmioty gospodarcze można uznać za naturalne z ekonomicznego punktu widzenia, ponieważ podatnik dąży do zachowania swoich dochodów lub majątku. S. Owsiak podkreśla, że przrzucalność podatków może zniekształcać system podatkowy, ograniczać stopień realizacji celów państwa oraz prowadzić do zakłóceń w funkcjonowaniu mechanizmu rynkowego, stąd też system podatkowy powinien uwzględniać możliwość (mechanizm) przrzucania podatków oraz zapobiegać temu zjawisku, gdy jest ono niepożądane [Owsiak, 2017, s. 272-273].

P. Smoleń oraz W. Wójtowicz [red., 2015, s. 11] wskazują, że przrzucalność podatku to żywiołowe, często wbrew woli podmiotu czynnego (państwa lub samorządu), rozszczepienie osoby podatnika formalnego i rzeczywistego i przrzucenie ciężaru ekonomicznego podatku przez podatnika formalnego na inny

podmiot, który staje się przez to podatnikiem rzeczywistym. Zjawisko może następować w dwojaki sposób:

- a) przerzucalność „w przód” – obciążanie ekonomicznym ciężarem podatku konsumenta – nabywcy towaru lub usługi przez podwyższenie ceny sprzedaży,
- b) przerzucalność „w tył” – przenoszenie ciężaru podatku na:
 - dostawcę surowca – poprzez obniżenie ceny za dostarczany producentowi surowiec,
 - zatrudnionego u producenta pracownika – przez obniżenie wysokości płacy temu pracownikowi.

S. Owsiak [2017, s. 273] zwraca uwagę, że podatki pośrednie są łatwe do przerzucenia, natomiast przerzucalność podatków bezpośrednich (podatek od dochodów indywidualnych, podatek od majątku, od spadku, od darowizny itp.) jest znacznie bardziej utrudniona.

2. Podatek od niektórych instytucji finansowych w Polsce – skutki dla klientów instytucji finansowych

2.1. Konstrukcja podatku od niektórych instytucji finansowych w Polsce

Ustawa z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych weszła w życie 1 lutego 2016 r. W Polsce zaczął obowiązywać nowy podatek o charakterze majątkowym. Wprowadzenie tego podatku wywołało wiele kontrowersji nie tylko wśród samych instytucji finansowych, ale także ich klientów [Owsiak, 2017, s. 730]. Nowa danina potocznie nazywana jest podatkiem bankowym, chociaż dotyczy różnych instytucji finansowych: bankowych, ubezpieczeniowych i pożyczkowych. Zgodnie z art. 4 Ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych podatnikami są:

- 1) banki krajowe,
- 2) oddziały banków zagranicznych,
- 3) oddziały instytucji kredytowych,
- 4) spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
- 5) krajowe zakłady ubezpieczeń,
- 6) krajowe zakłady reasekuracji,
- 7) oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji,
- 8) główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji,
- 9) instytucje pożyczkowe.

Przedmiotem opodatkowania jest nadwyżka sumy wartości aktywów podatników, wynikająca z zestawienia obrotów i sald, ustalonego na ostatni dzień miesiąca, ponad kwotę wolną od podatku, która uzależniona jest od tego, do którego z sektorów usług finansowych należy podatnik (por. tabela 1). Jak wskazuje D. Gajewski, opodatkowanie aktywów sprawia, że jest to podatek od skali działalności, nie odnosi się natomiast do poziomu podejmowanego ryzyka. Może mieć to istotny wpływ na warunki prowadzenia działalności, w tym na wolumen działalności kredytowej [Gajewski, 2016, s. 71]. L. Pawłowicz [2015, s. 3] argumentuje natomiast, że opodatkowanie aktywów ma sens jedynie w tych krajach, w których ma miejsce przerost sektora bankowego.

Tabela 1. Sposób ustalania podstawy opodatkowania oraz kwota wolna od podatku od niektórych instytucji finansowych

Podatnicy	Kwota wolna (mld zł)	Sposób ustalania podstawy opodatkowania
Banki krajowe, oddziały banków zagranicznych, oddziały instytucji kredytowych, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	4	Podstawę opodatkowania obniża się o: <ul style="list-style-type: none"> – wartość funduszy własnych, – wartość aktywów w postaci skarbowych papierów wartościowych, – kwoty, o które podatnik, wykonując decyzje KNF (o której mowa w art. 138 ust. 1 pkt 2 lub 2a albo art. 138d ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe), podwyższył w okresie miesiąca, za który ustala się podstawę opodatkowania, fundusze własne, – w przypadku banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych, oddziałów instytucji kredytowych, podstawę opodatkowania obniża się o wartość aktywów nabytych przez podatnika od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP, – w przypadku banków zrzeszających podstawę opodatkowania obniża się o wartość środków finansowych zgromadzonych na wszystkich rachunkach zrzeszonych banków spółdzielczych, prowadzonych przez podatnika
Krajowe zakłady ubezpieczeń, krajowe zakłady reasekuracji, oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji	2	Podstawę opodatkowania oblicza się łącznie dla wszystkich podatników zależnych lub współzależnych pośrednio lub bezpośrednio od jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych ze sobą
Institucje pożyczkowe	0,2	

Źródło: [Ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych, 2016, art. 5].

Podatek pobierany jest na zasadzie samoobliczenia za okresy miesięczne i płatny jest do 25. dnia miesiąca za miesiąc poprzedni. Stawka podatku wynosi 0,0366% podstawy opodatkowania miesięcznie (0,44% rocznie). Kwota zapła-

conego podatku nie stanowi kosztu uzyskania przychodu dla celów podatku dochodowego od osób prawnych.

Z obowiązku obliczania i zapłaty podatku zwolnione są m.in. banki państwowe, podmioty, w stosunku do których Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję o zawieszeniu działalności, podmioty objęte postępowaniem naprawczym.

2.2. Przerzucalność podatku od niektórych instytucji finansowych

W uzasadnieniu do projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych wskazano, że „podatek od sum bilansowych instytucji finansowych jest de facto podatkiem majątkowym, stąd przerzucenie podatku na klientów nie powinno mieć miejsca” [Uzasadnienie do projektu ustawy o podatku..., 2015]. Niemniej jednak praktyka ponad dwóch lat funkcjonowania tej daniny publicznej wskazuje na odmienne zjawisko.

Szeroką analizę skali przerzucalności obciążeń podatkowych banków na ich klientów przedstawił M. Wiśniewski. Autor wskazał, że przerzucanie podatku od niektórych instytucji finansowych „w przód” może następować poprzez wzrost kosztów kredytów dla klientów banków. W świetle przepisów działanie takie zostało utrudnione, ponieważ w art. 14 Ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych znalazł się zakaz zmiany warunków świadczenia usług finansowych i ubezpieczeniowych wykonywanych na podstawie umów zawartych przed wejściem ustawy w życie. Na podstawie przeprowadzonej analizy przeciętnego oprocentowania depozytów i kredytów w Polsce M. Wiśniewski stwierdził, że powyższa regulacja nie zadziałała skutecznie lub też spowolniła wyłącznie proces zmiany warunków umów. Po wprowadzeniu podatku, pomimo braku zmian stóp procentowych NBP, nastąpił spadek przeciętnego oprocentowania depozytów oraz wzrost (od maja 2016 r.) oprocentowania kredytów, przede wszystkim dla gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, w wyniku czego wzrosła marża odsetkowa (różnica między wysokością oprocentowania depozytów i kredytów) [Wiśniewski, 2017, s. 351-352].

Przerzucanie obciążeń podatkowych banków „w tył” oznacza obniżenie oprocentowania depozytów, jak również obniżenie wynagrodzeń pracowników lub redukcję etatów. Po wprowadzeniu podatku daje się zauważyć spadek oprocentowania depozytów, czego skutkiem może być zmniejszenie wielkości oszczędności w gospodarce, co przyczyni się do zmniejszenia zdolności banków do udzielania kredytów. Jak wskazują dane KNF, od 2011 r. trwa spadek zatrudnie-

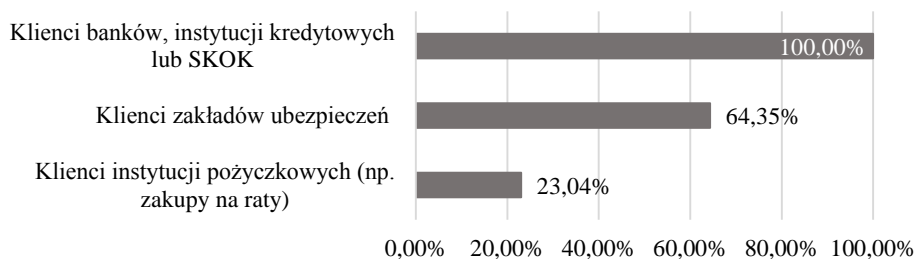
nia w sektorze bankowym, który jednak wiązać można przede wszystkim z rozwojem bankowości elektronicznej [Wiśniewski, 2017, s. 353-354].

Z kolei M. Marszalewski zaznacza, że przerzucanie kosztów podatku od niektórych instytucji finansowych dotyczy także zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji. Zdaniem autora specyfika działalności ubezpieczeniowej pozwala wnioskować, że najbardziej możliwym jest przerzucanie podatku „w przód” na nabywców usług ubezpieczeniowych, co widoczne jest przede wszystkim we wzroście składek ubezpieczeniowych w zakresie nierentownych ubezpieczeń komunikacyjnych. Proceder przerzucania podatku na klientów ma być ograniczany istniejącą konkurencją na rynku ubezpieczeniowym oraz działaniami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Budzi to jednak wątpliwości, szczególnie w świetle wątpliwej skuteczności art. 14 Ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, jak również możliwości interwencji UOKiK w związku z podnoszeniem cen przez zakłady ubezpieczeń. Autor podkreśla, że w przypadku zakładów ubezpieczeń możliwości przerzucania kosztów podatku „w tył” (obniżanie wynagrodzeń pracowników) teoretycznie jest możliwe, jednak w zdecydowanie mniejszej liczbie przypadków. Zdecydowanie bardziej prawdopodobna wydaje się możliwość obniżania kosztów w wyniku redukcji etatów [Marszalewski, 2016, s. 105-107].

3. Ocena przierzucalności podatku od niektórych instytucji finansowych na klientów banków, zakładów ubezpieczeń i instytucji pożyczkowych – wyniki badań ankietowych

Opisane w publikacji badania dotyczą skutków wprowadzenia podatku od niektórych instytucji finansowych w Polsce, przede wszystkim przerzucania jego ciężaru na klientów banków, instytucji kredytowych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zakładów ubezpieczeń oraz instytucji pożyczkowych w rozumieniu przepisów o kredycie konsumenckim, oferujących m.in. sprzedaż ratalną.

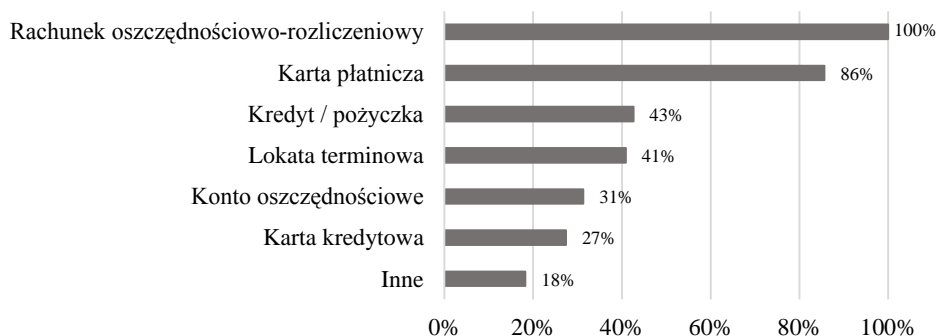
Badaniem objęto 230 respondentów zamieszkałych w Polsce. Ankiety wypełniło 156 kobiet, które stanowiły 67,83% próby badawczej, i 74 mężczyzn, których udział wyniósł 32,17%. Wśród respondentów dominowały osoby w wieku 21-30 lat (45,65%), zaś najmniejszą grupę stanowiły osoby powyżej 60. roku życia (1,74%) oraz w wieku 51-60 lat (5,22). Pozostałe grupy wiekowe miały następujący udział w próbie badawczej: 31-40 lat (21,30%), 0-20 lat (16,52%), 41-50 lat (9,57%).

Rys. 1. Klienci instytucji finansowych – respondenci badania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

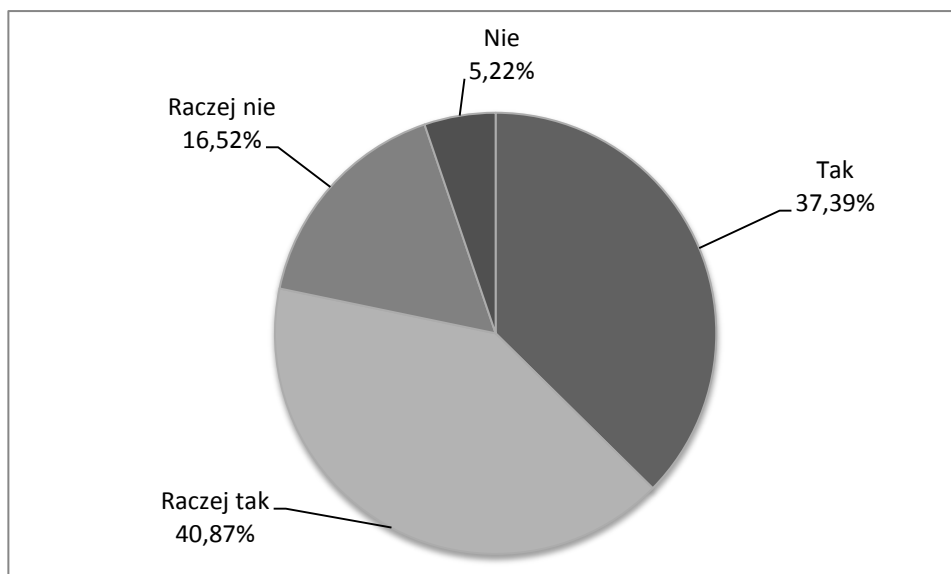
Wszyscy respondenci zadeklarowali korzystanie z usług banków, instytucji kredytowych lub SKOK, 64,35% respondentów korzystało z usług zakładów ubezpieczeń, podczas gdy z usług instytucji pożyczkowych skorzystało 23,04% respondentów.

Rys. 2. Usługi / produkty bankowe, z których korzystają respondenci badania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

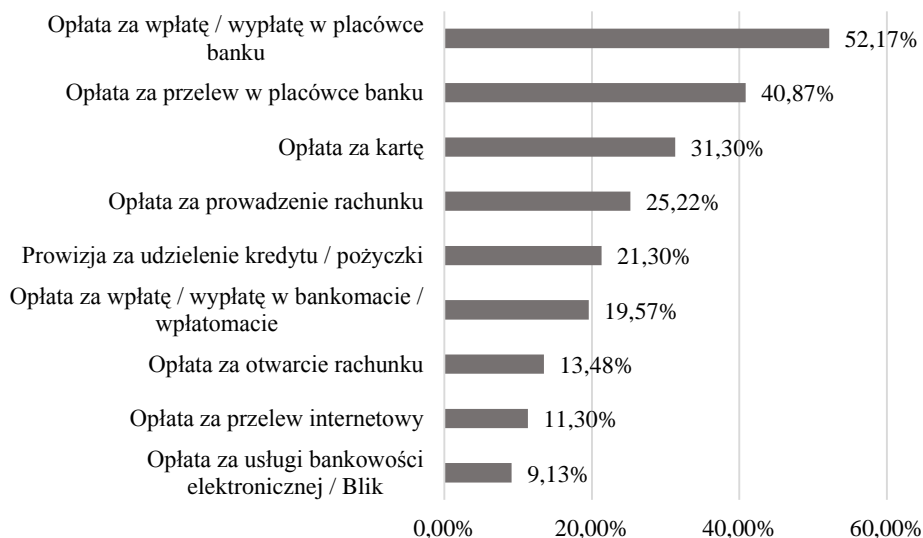
Wszyscy respondenci zadeklarowali też korzystanie z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego. Wśród najbardziej popularnych usług / produktów bankowych wskazać można również karty płatnicze, kredyty, pożyczki oraz lokaty terminowe (por. rys. 2).

Rys. 3. Wzrost cen usług świadczonych przez banki, instytucje kredytowe i SKOK w okresie ostatnich 5 lat w opinii respondentów

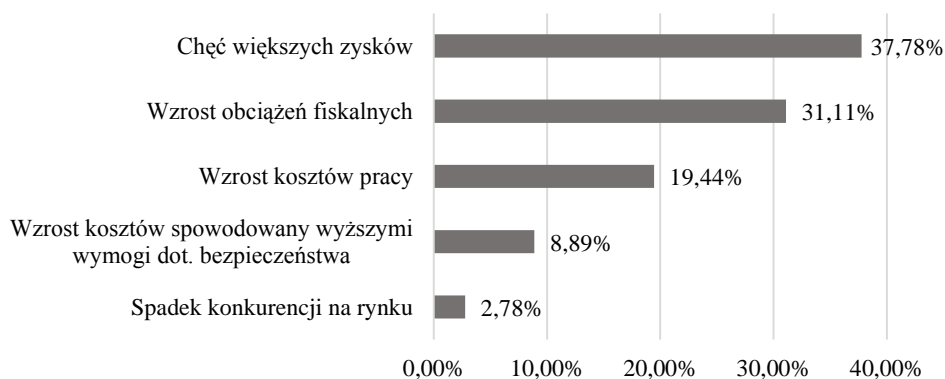
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Zdecydowanie większa część respondentów zauważyła wzrost cen usług świadczonych przez banki, instytucje kredytowe i SKOK w przeciągu ostatnich 5 lat (78,26%), czyli w okresie wprowadzenia podatku od niektórych instytucji finansowych. W opinii respondentów wzrost cen zauważalny był przede wszystkim w zakresie opłat za wpłatę lub wypłatę gotówki w placówce banku oraz opłat za przelewy realizowane w placówce banku, natomiast najmniej odczuwalny był wzrost cen w zakresie usług bankowości elektronicznej (por. rys. 4). Wnioskować można, że banki poprzez większy wzrost opłat w zakresie bankowości tradycyjnej w porównaniu do bankowości elektronicznej dążyły do obniżenia kosztów funkcjonowania banku oraz zmiany struktury sprzedaży na mniej kosztocłonną.

Rys. 4. Rodzaje usług świadczonych przez banki, instytucje kredytowe i SKOK, w których w opinii respondentów nastąpił wzrost cen

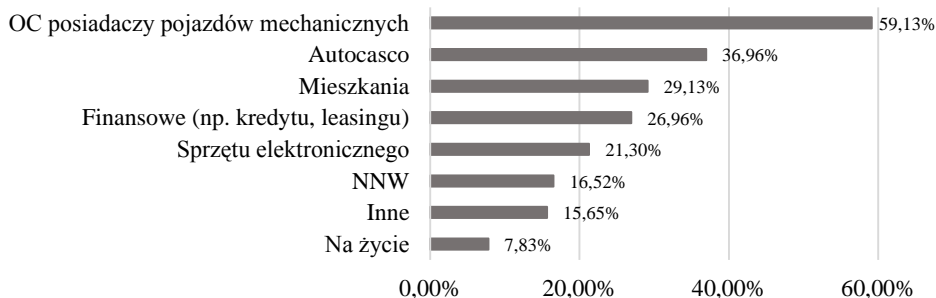
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Rys. 5. Powody wzrostu cen usług bankowych w opinii respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

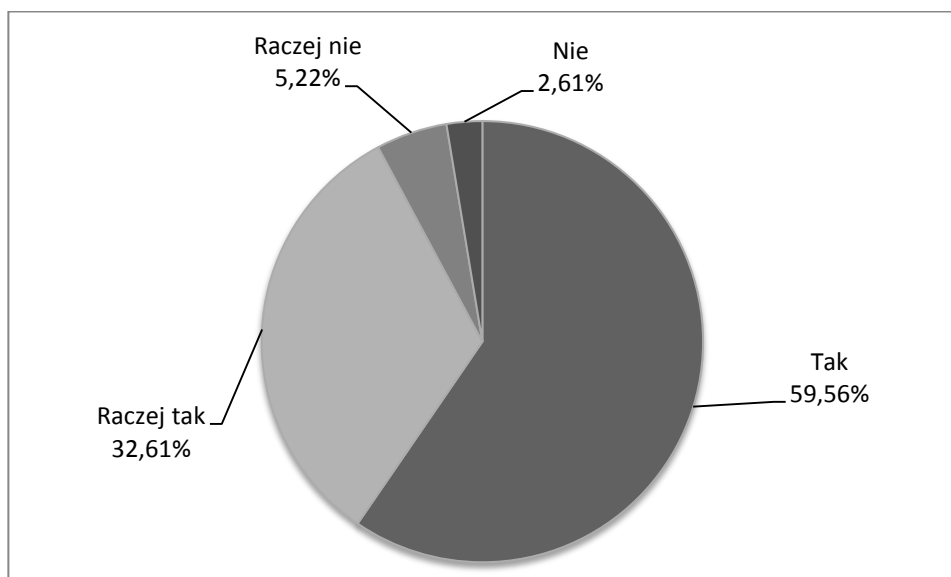
W opinii respondentów wzrost opłat spowodowany był przede wszystkim dążeniem do osiągania większych zysków oraz ponoszeniem wyższych obciążeń fiskalnych, przede wszystkim z tytułu wprowadzenia podatku od niektórych instytucji finansowych.

Rys. 6. Rodzaje ubezpieczeń, z których korzystają respondenci badania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Wśród klientów zakładów ubezpieczeń największą grupę respondentów stanowiły osoby korzystające z ubezpieczeń komunikacyjnych, przede wszystkim OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

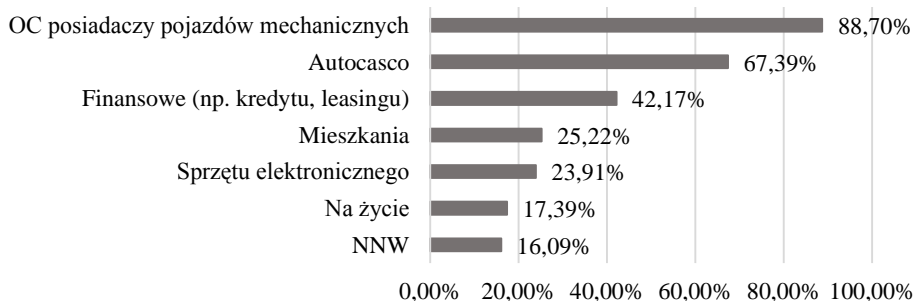

Rys. 7. Wzrost cen usług świadczonych przez zakłady ubezpieczeń w okresie ostatnich 5 lat w opinii respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Aż 92,18% klientów wskazało, że nastąpił wzrost składek ubezpieczeniowych. Wzrost ten odczuwalny był przede wszystkim w zakresie ubezpieczeń

komunikacyjnych. Wiązać to można również z faktem, że ten segment ubezpieczeń cechuje się niską rentownością (lub stratą), w związku z czym przedmiotową podwyżkę można łatwo uzasadnić.

Rys. 8. Rodzaje usług świadczonych przez zakłady ubezpieczeń, w których w opinii respondentów nastąpił wzrost cen

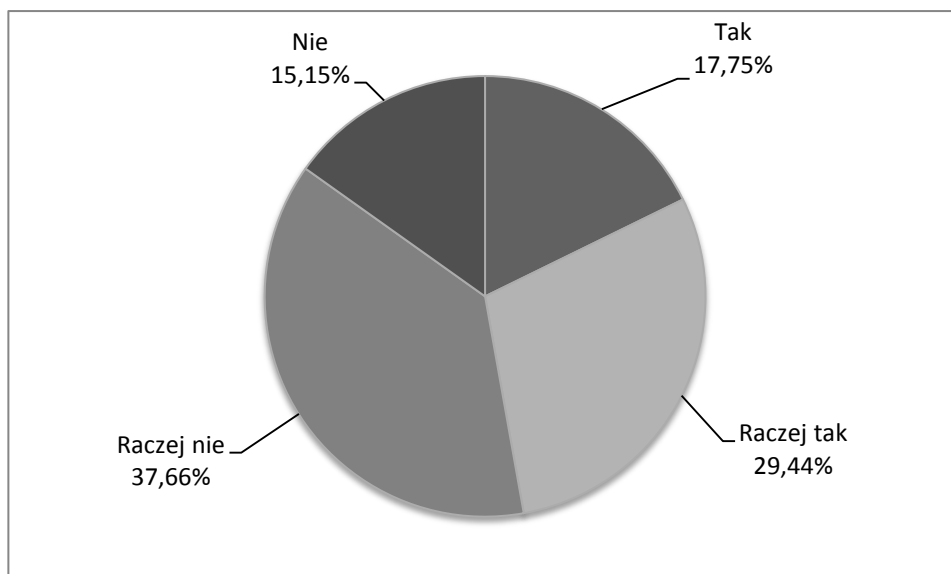
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Rys. 9. Powody wzrostu cen ubezpieczeń w opinii respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Klienci zakładów ubezpieczeń wskazywali, że w ich opinii wzrost składek ubezpieczeniowych wynikał przede wszystkim z wprowadzenia wytycznych w sprawie likwidacji szkód komunikacyjnych, jak również wzrostu obciążeń fiskalnych.

Rys. 10. Wzrost cen usług świadczonych przez instytucje pożyczkowe w okresie ostatnich 5 lat w opinii respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Podatkiem od niektórych instytucji finansowych objęte zostały także instytucje pożyczkowe w rozumieniu przepisów o kredycie konsumenckim, np. oferujące sprzedaż ratalną. Wśród klientów 47,4% odpowiedziało, że nastąpił wzrost cen usług świadczonych przez te instytucje, co może wynikać z niewielkiej liczby instytucji pożyczkowych objętych podatkiem (w 2017 r. ok. 10 instytucji pożyczkowych).

Podsumowanie

Głównym celem dodatkowego opodatkowania instytucji finansowych w Polsce było pozyskanie dodatkowych dochodów budżetowych oraz zwiększenie partycypacji sektora finansowego w finansowaniu wydatków publicznych. O ile cel pierwszy został osiągnięty, ponieważ budżet państwa pozyskał dodatkowe wpływy na poziomie 3 506,81 mln zł w 2016 r. [Ministerstwo Rozwoju i Finansów, 2017] (w ustawie budżetowej 5 500 mln zł) oraz 4 341,2 mln zł w 2017 roku [Ministerstwo Rozwoju i Finansów, 2018] (w ustawie budżetowej 3 937,0 mln zł), to wątpliwym wydaje się osiągnięcie celu drugiego, bowiem instytucje finansowe przerzuciły koszty podatku na swoich klientów w formie wyższych opłat. Wprowadzony mechanizm prawny (art. 14 art. 14 Ustawy z dnia

15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych), mający na celu ograniczenie przerzucalności podatku, okazał się nieskuteczny. Zatem należy rozważyć zasadność wprowadzonego podatku, ponieważ jego skutki w znacznej mierze dotyczą nie tylko instytucji finansowych, ale również ich klientów i pracowników.

Literatura

- Bernal A. (2016), *Metody badania przerzucalności podatku dochodowego od korporacji*, „Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 273, s. 19-32.
- Famulska T. (1993), *System opodatkowania przedsiębiorstw w Polsce* [w:] K. Znaniecka (red.), *Finanse w procesie urynkowienia gospodarki*, Akademia Ekonomiczna, Katowice, s. 8-18.
- Gajewski D. (2016), *Polityka podatkowa na rozdrożu – wokół podatku bankowego w Polsce*, „Studia z Polityki Publicznej”, nr 2(10), s. 65-87.
- Marszałewski M. (2016) *Wpływ ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych na rynek ubezpieczeniowy*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe”, nr 1, s. 99-109.
- Ministerstwo Rozwoju i Finansów (2017), *Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r.*, Warszawa.
- Ministerstwo Rozwoju i Finansów (2018), *Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za styczeń – grudzień 2017 r.*, Warszawa.
- Owsiak S. (2017), *Finanse publiczne. Współczesne ujęcie*, PWN, Warszawa.
- Pawłowicz L. (2015), *Stanowisko Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową wobec opodatkowania banków w Polsce*, Gdańsk.
- Smith A. (2015), *Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów*, PWN, Warszawa.
- Smoleń P., Wójtowicz W., red. (2015), *Prawo podatkowe*, C.H.Beck, Warszawa.
- Ustawa z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych, Dz.U. z 2016 r., poz. 68.
- Uzasadnienie do projektu ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (2015), Druk nr 75, 3 grudnia, Warszawa.
- Wiśniewski M. (2017), *Przerzucalność podatku bankowego w Polsce – próba oceny skali zjawiska*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio H”, vol. 51, nr 4, s. 347-355.

**SHIFTING OF THE TAX ON CERTAIN FINANCIAL INSTITUTIONS
– THE IMPACT OF THE INTRODUCTION OF THE BANK LEVY
ON FINANCIAL INSTITUTIONS CUSTOMERS IN POLAND**

Summary: After the financial crisis in 2007-2008, many countries, including Poland, decided to introduce additional public levies on banks or other financial institutions. The introduction of a tax on certain financial institutions in Poland should have a negative impact on the profits made by the institutions subject to the tax, but in practice this effect may be mitigated by passing on the cost of the tax to customers. Therefore, the aim of the article is to examine the scale of the phenomenon of tax shifting to the customers of financial institutions on the basis of the results of surveys conducted among the customers of financial institutions.

Keywords: tax on certain financial institutions, bank tax, tax shifting.